

België - Belgique
P.B. - P.P.
8500 Kortrijk
BC 20258

KONINKLIJKE EN MENSLIEVENDE VERENIGING DER
DRAGERS van ERETEKENS en MEDAILLES van BELGIË
VOOR DADEN VAN MOED, ZELFOPOFFERING EN VAN MENSLIEVENDHEID

ONDER DE HOGE BESCHERMING VAN Z.M. DE KONING
EN HET EREVOORZITTERSCHAP VAN DE H. BURGEMEESTER VAN BRUSSEL

VADERLANDSE VERENIGING
Zonder winstgevend doel
Gesticht te Brussel op 3 december 1865 - Koninklijk Erkend op 2 juli 1883

INFOBLAD KORTRIJK

Afgiftekantoor: KORTRIJK CENTRUM

Verantwoordelijke uitgever:
Rasson Nadia - Steenstraat 103 -
8501 Heule

P 806019
PRS: 3048465

Nummer 103 – 1ste kw 2023 (jan-feb-mrt)

UITNODIGING

ZATERDAG 15 April 2023

*Koninklijke en Menslievende
Vereniging der
Dragers van Eretekens en
Medailles van België*

Regionale Kortrijk

FEEST DER GEDECOREERDEN

ONS JAARLIJKS PROMOTIEFEEST
ZATERDAG 15 APRIL 2023

Mevrouw, Mijnheer,

Het bestuur van de Koninklijke en Menslievende Vereniging der Draggers van Eretekens en Medailles van België, Regio Kortrijk, heeft de eer en het genoegen u en uw echtgeno(o)t(e) uit te nodigen tot deelname aan het jaarlijkse feest en de uitreiking van de eretekens **PROMOTIE 2023**.

U wordt tevens uitgenodigd tot deelname aan het feestbanket waarvoor kan ingeschreven worden door storting van **60 Euro** op rekeningnummer **BE22 7509 0426 1747** van gedecoreerden Kortrijk.

Wie niet blijft voor het feestbanket maar **enkel** deelneemt aan de receptie gelieve **25 Euro** te storten op rekeningnummer **BE22 7509 0426 1747** met mededeling : **Receptie**

De uiterste inschrijvingsdatum voor de maaltijd is : **01 april 2023**.

Inschrijvingen na deze datum kunnen om praktische redenen niet meer aanvaard worden !

Niet betaalbaar ter plaatse (GEEN CASH GELD)

Schrijf tijdig in zodat wij geen moeilijkheden hebben voor het inrichten van de zaal – U kan uw voorkeur voor tafelgenoten opgeven – Wij proberen in de mate van het mogelijke aan uw wensen te voldoen.

PROGRAMMA

11.30 u	OPENEN VAN DE DEUREN VAN FEESTZAAL-RESTAURANT "T BALLADEHOF" HOOGSTRAAT 15 TE 8554 ZWEVEGEM (SINT-DENIJS)
11.45 u	RECEPTIE
12.00 u	UITREIKING VAN DE ERETEKENS EN BREVETTEN - PROMOTIE 2023 GEVOLGD DOOR HET FEESTBANKET

MENU

KIR MET ZIJN HAPJES
SCAMPI IN LOOK - ROOMSAUSJJE
KERVELROOMSOEP
VARKENSWANGETJES WESTMALLE – KRIELAARDAPPELS MET SEIZOENSGROENTJES
CREATIE VAN DE CHEF
KOFFIE MET VERSNAPERINGEN
WIJNEN EN WATERS TOT AAN DE KOFFIE

Na het banket is er een gezellig samenzijn met tombola.

Wij hopen u talrijk te mogen verwelkomen op ons jaarlijks feest en bieden u onze oprechte Vaderlandslievende groeten aan.

Namens het bestuur.

LIDGELD 2023

De betaalde lidkaarten worden verdeeld aan de aanwezigen tijdens het Promotiefest op zaterdag 15 april 2023.

De personen die niet aanwezig kunnen zijn op zaterdag 15 april 2023 zullen hun lidkaart opgestuurd krijgen.

Indien het vakje een groene klever bevat, gelieve uw bijdrage van 14 Euro onverwijld te willen storten op rekeningnummer : BE22 7509 0426 1747

Indien hier groene klever - dringend uw lidgeld betalen - 14,00 Euro op rekeningnummer : BE22 7509 0426 1747

Indien u het krantje liever per mail ontvangt, geef dan uw mailadres door.

Dit bespaart ons druk- & portkosten.

Ook krijgt u het krantje sneller (in pdf.) met kleurfoto's.

Of wens je toch liever de gedrukte versie ? Laat het ons weten en we sturen het krantje op.

* - of naar de Kanselier: Kurt VERHELLE*

Naar aanleiding van het overlijden van de Britse Koningin Elizabeth II, op donderdag 08 september 2022, werd volgend telegram opgesteld door Brecht Van der Auwera, verstuurd.

Nachtegaalstraat 23
8511 Aalbeke West-Vlaanderen Belgium
10th september 2022

Sir,

Upon learning of the passing of Your Majesty's mother, Queen Elizabeth II we would like to offer our most heartfelt condolences.

After learning of the passing of Queen Elizabeth II on the 8th of September, we, the board of the Royal and Charitable Association of Wearers of Decorations and Medals of Belgium wanted to pass on our deepest sympathy and condolences to Your Majesty and the entire Royal Family in this hour of loss and pain. The late Queen Elizabeth II will always be remembered for Her great, lifelong service to the United Kingdom and the Commonwealth. She will always live on in our memories as a great Monarch who became a symbol dignity and devotion to duty. Her unwavering commitment to the United Kingdom and the Commonwealth will never be forgotten.

I have the honour to be, Sir, Your Majesty's humble and obedient servant.
On behalf of all the members of the board

Yours truly
Brecht Van der Auwera

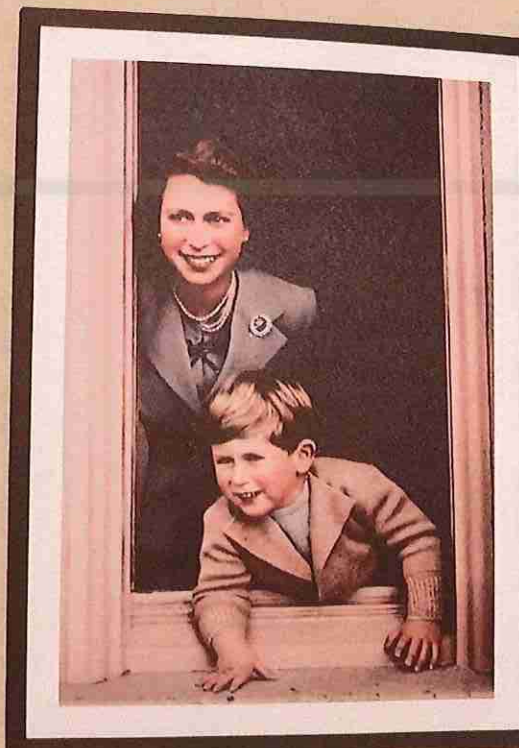

AIR MAIL

Mr B Van der Auwera and Members of the Board
Royal and Charitable Association of Wearers of
Decorations and Medals of Belgium
Nachtegaalstraat 23
8511 Aalbeke West-Vlaanderen
Belgium

It was so very kind of you to send me such a wonderfully generous message following the death of my beloved mother. Your most thoughtful words are enormously comforting, and I cannot tell you how deeply they are appreciated at this time of immense sorrow.

Chantal

The Paths to Freedom

STRIJD OP HILL 30.

Punt 25-26 en 53-54: 508 PIR moet verzamelen op Hill 30, een heuvel ten westen van Chef-du-Pont. Daarvandaan moet 2nd Battalion de brug over de Douve bij Pont-l'Abbé opblazen, terwijl de andere Battalions de damweg door het moeras veilig moeten stellen. De damweg is breder dan die bij Manoir La Fière en dus beter geschikt voor tanks en trucks van VII Corps. Het plan wordt echter in de war gestuurd door slechte droppings. Lieutnant-Colonel John B. Shanley komt met een groep para's van 508 PIR in Picauville terecht. Na diverse contacten met Duitse troepen weten ze om 21.00 uur op 6 juni 1944 Hill 30 te bereiken, met nauwelijks enige wapens en munitie.

Op Hill 30 zitten de Amerikaanse para's vier dagen vast. Shanley heeft wel radiocontact met andere groepen para's, maar omdat ze constant onder vuur liggen, lukt het niet om aansluiting te vinden. Hij komt tot de conclusie, dat hij tegenover een compleet Duits Battalion staat, terwijl hijzelf nog geen twee Companies bij elkaar heeft. Hij besluit daarom in stelling te gaan op Hill 30. In werkelijkheid wordt Shanley's groep echter bestookt door 1057. Regiment van de 91. Luftlande Division, dat in Picauville is ingekwartierd.

Op Hill 30 richt Shanley nog diezelfde dag een verdedigende linie rond Caponnet in, aan de noordkant van Hill 30 (**punt 53-54**). Patrouilles, op zoek naar wapens en munitie, vinden groepjes para's. Met deze versterkingen zet Shanley ook een stelling op in Port Filiolet (**punt 25**), aan de zuidkant van Hill 30. De eenheden van Shanley liggen constant onder vuur, terwijl ze zelf nauwelijks wapens en munitie hebben. Voor de gewonden hebben ze niets anders dan de First Aid Kits, die iedere para bij zich draagt. Op 8 juni wordt het zuidelijke roadblock aangevallen door 1057. Regiment in een poging om de westelijke oever van de Mederet te zuiveren van Amerikaanse troepen en zo een opmars van het op Utah gelande VII Corps onmogelijk te maken. De aanval wordt afgeslagen. Als ze dan echter ook vanuit Picauville worden aangevallen, moet Shanley zijn troepen terugtrekken bij Caponnet en raken ze omsingeld door Duitse troepen.

Ten einde raad biedt Lieutenant Woodrow W. Millsaps zich als vrijwilliger aan om naar Chef-du-Pont te gaan en om versterkingen te vragen. Ze stuiten op een Duits roadblock (**punt 25**) en weten die pas na hevige gevechten te veroveren. Pas dan stuurt Colonel Roy E. Lindquist van 508 PIR versterkingen, samen met plasma, verband en voedsel.

R O U T E B E S C H R I J V I N G

40. /| **rechtdoor**, doorgaande weg volgen en **direct daarna** Y-splitsing **links** aanhouden.
41. Kruising met voorrangsweg D15 **schuin oversteken**, bij groot kruis aan linkerhand..
42. T-splitsing **links**.
In een van deze boerderijen is Jack Schelegel warm ontvangen en heeft hij als dank zijn wings aan de boerin gegeven.
43. Na $\pm$ 600 m is de boerderij, waar Lt. Malcolm D. Brannen de Duitse Generalmajor Wilhelm Falley uit-schakelde.
*De Duitse stafwagen is in de muur tegenover de boerderij gereden. De muur is tot op heden nog niet hersteld, maar wel dik overwoekerd door bramen-struiken en onkruid.
Lees verhaal verder.*
44. |- **rechtdoor**.
Links van u ziet u het straatnaambordje 'Chemin Jack Schlegel'. Omdat alleen Jack Schlegel dat jaar de enige veteraan van 508 PIR was die naar Normandië kwam, is de weg -onterecht- naar hem vernoemd ter herinnering aan de hinderlaag van Generalmajor Wilhelm Falley.
45. Verharde weg met scherpe **bocht links** volgen.
Na $\pm$ 300 m is een smalle toegangspoort in de hoge muur met een bordje 'Propriété Privée'. Hier kunt u een glimp opvangen van Château de Bernaville, waar Generalmajor Falley van de 91. Luftlande Division zijn hoofdkwartier had.
46. Einde weg **links**, voorrangsweg op.
47. **Onverhard**: na $\pm$ 400 m, in flauwe bocht naar rechts, op kruising met rechts wegkruis, **rechts** en **direct links**, onverhard pad op. Lees verder op punt 49.
Verhard: na $\pm$ 400 m, in flauwe bocht naar rechts, op kruising met wegkruis aan rechterhand, **rechts** en doorgaande verharde weg volgen.
48. **Verhard**: /| (1e weg) scherp links, richting Caponnet/Port Filiolet. U rijdt richting watertoren. Lees verder op punt 52.
49. **Onverhard**: Y-splitsing **links**, onverhard pad.
50. **Onverhard**: op kruising van onverharde wegen **rechtdoor**, onverhard pad.
51. **Onverhard**: einde onverhard pad **links**, verharde weg op en langs watertoren.
52. Kruising met verharde wegen **rechtdoor**, richting Caponnet.
53. Na $\pm$ 700 m, na S-bocht, kruising **rechts**.
Voor u een straatnaambord 'Carrefour Colonel Thomas Shanley, 508 2nd Batt.'

Wordt vervolgd

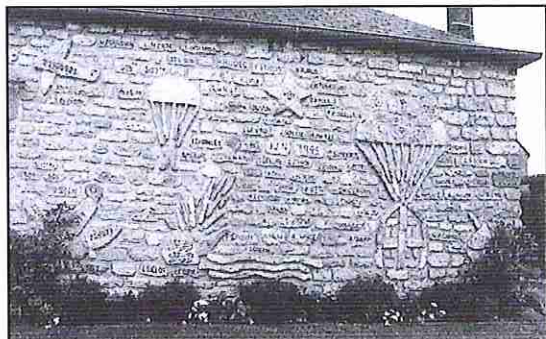
P A T R O U I L L E N A A R D E
D A M W E G

Punt 26 : Op een bepaald moment raakt 508 PIR op Hill 30 door alle verbandmiddelen heen en hebben ze ook geen plasma voor de zware gewonden. Bovendien hebben ze nauwelijks wapens, raakt de munitie op en wordt voedsel ook schaars. Privates A. Murray, F. Circelli en J. Green melden zich als vrijwilligers voor een patrouille naar Chef-du-Pont om de vraag naar nieuwe voorraden over te brengen.

Op een nacht vertrekken ze vanaf Hill 30 en waden ze door de ondergelopen weilanden tussen de heuvel en Chef-du-pont. Het water reikt bijna tot aan hun borstkas. Op de terugweg naar Hill 30 worden ze opeens van alle kanten beschoten. De Duitsers bij Picauville hebben hen ontdekt! Maar ook van Amerikaanse zijde krijgen ze geweervuur te doorstaan, omdat niet iedereen van hun patrouille op de hoogte is. Murray wordt door tien kogels getroffen, waarvan zes in zijn arm. De kogel in zijn hals is echter dodelijk. Circelli wordt getroffen door een granaat, waardoor zijn hand ernstig beschadigd raakt. Het lukt hem echter toch om samen met Green Hill 30 te bereiken. Ze overleven de patrouille.

Op 10 juni 1944 bereiken de tanks en voertuigen van VII Corps eindelijk Port Filiolet en Caponnet op Hill 30 en ontzetten ze de Amerikaanse para's. de Franse inwoners kunnen dan eindelijk feestvieren.

DE DAPPERE DOCHTER VAN DE DOKTER

Punt 26 : Yvette Laisney is de dochter van de plaatselijke dokter in Port Filiolet, in 1944 twintig jaar oud. Zij woont samen met haar vader tegenover het huidige huis van de heer Hasley, waar een eerstehulp post is ingericht om de vele Amerikaanse gewonden op te vangen en te verzorgen. In de nacht van 7 op 8 juni 1944 arriveert een Duitse vrachtwagen vol soldaten in het dorp om even verderop op de kruising mijnen te leggen. Een paar soldaten lopen zwaarbewapend het dorp in. Yvette Laisney is toevallig in de buurt en ziet de soldaten. Ze rent terug naar de eerstehulp post, gaat naar binnen en doet de voordeur op slot. Binnen zitten een medic, een officier, twee gewonde Amerikaanse para's en drie gewonde burgers. Terwijl de Duitse soldaten op de voordeur staan te bonzen, sluist zij de Amerikanen door de achterdeur en via de tuin naar veilig gebied.

Pas daarna rent ze terug om de voordeur open te maken. De Duitsers duwen haar ruw opzij, waarbij ze ook door een bajonet in de rug wordt geraakt en op de grond valt. De Duitsers stappen over haar heen en dringen het huis binnen, op zoek naar Amerikanen. Gebelgd omdat ze niets vinden, werpen zij later twee granaten in het huis. Het huis stort grotendeels in. Hoewel Yvette zwaargewond is, weet ze twee inmiddels teruggekeerde para's onder het puin van het huis vandaan te trekken. Die middag overlijdt deze jonge vrouw alsnog aan haar verwondingen. Inmiddels is op de plek van de eerstehulp post een nieuw huis verrezen. Haar naam staat nu op de muur van Monsieur Hasley.

De tweede naam is Mr. Gillot. Hij is een jongeman van twintig jaar, die door de Duitsers wordt gevangengenomen en op transport gesteld naar Cherbourg om vervolgens voor de arbeidsinzet naar Duitsland te worden afgevoerd. Op weg naar Cherbourg is hij in een bocht met twee andere jongemannen uit de Duitse vrachtwagen gesprongen en verdwijnt hij in het nachtelijke duister. Dagen later komt hij in Chef-du-Pont aan en duikt onder. Als op 6 juni echter een zweefvliegtuig een ongelukkige crashlanding maakt in de ondergelopen weilanden bij de damweg, aarzelt hij geen moment en redt diverse overlevenden uit het wrak.

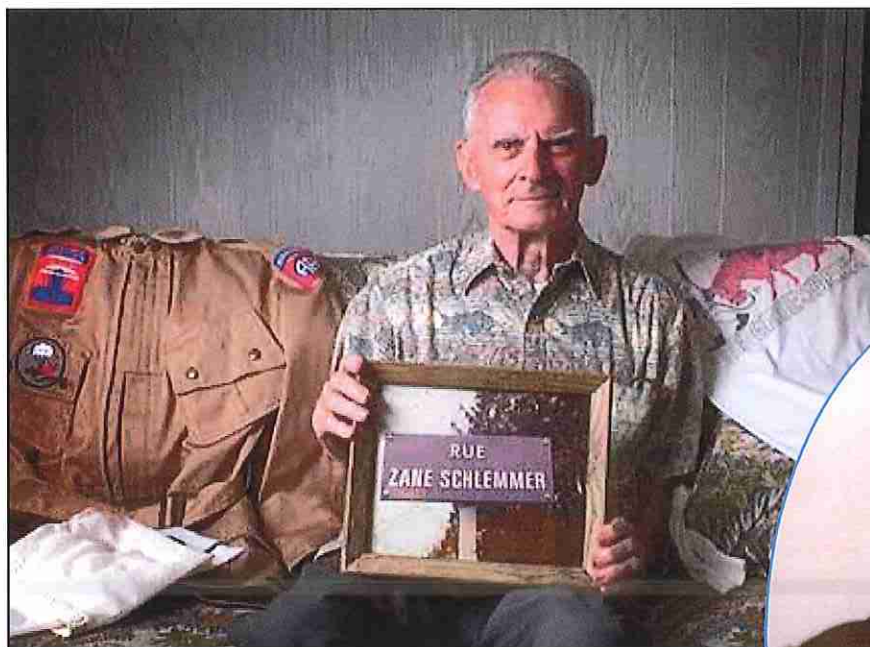

HET GEHEIM VAN SGT. ZANE SCHLEMMER

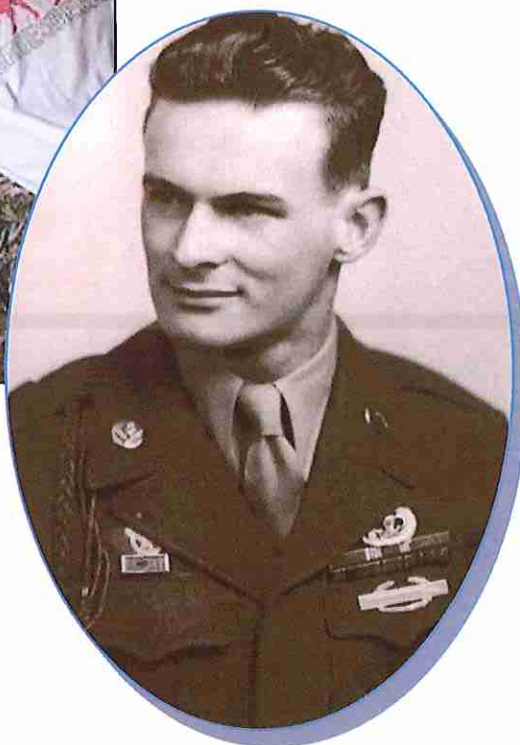
Punt 31: Sergeant Zane Schlemmer is een para van 508 PIR, die normaal gesproken in de anonimiteit zou zijn verdwenen tussen de vele para's, die in 1944 in Normandië zijn geland. Maar Sgt. Schlemmer is een slimme boerenjonegn. Omdat ze thuis koeien hebben, weet hij dat ze een uitstekende gids kunnen vormen. Hoe ...?

Op het schiereiland Cotentin bij Ste. Mére-Eglise worden alle wegen en weilanden omringd door bocages, ondoordringbare houtwallen. Ideale plaatsen voor de vijand om zich achter te verschuilen. Aan het gedrag van koeien kan hij echter zien, of Duitsers zich achter bocages verbergen. Koeien zijn namelijk nieuwsgierig. Ook mijnen geven koeien duidelijk aan met hun gedrag. Ze vermijden die plekken in het weiland altijd zorgvuldig.

Monsieur Pierre Cotello, de bewoner van de boerderij tegenover het weiland, wilde deze slimme parachutist eren en richtte jaren geleden een monument ter ere van Sgt. Zane Schlemmer op. Overigens hadden de Duitsers in de boerderij van Monsieur Cotello destijds een veldpost met telefoon gehuisvest.

Sgt Zane Schlemmer poseert met een foto met een straatnaambord in Frankrijk dat naar hem is vernoemd.

Sgt. Zane Schlemmer

Wordt vervolgd

Simon Louagie geeft de Britse en Ierse touroperators graag wat uitleg over wat ze tijdens de schoolreizen hier allemaal kunnen verwachten.

CORONA LIJKT VERTEERD EN IMPACT BREXIT BEPERKT

Britse leerlingen vinden bijna allemaal weg terug naar de Westhoek

De voorbije maand stelde Simon Louagie, manager van het Talbot House in Poperinge, vast dat de bezoekerscijfers van de Britse scholen opnieuw in de buurt komen van die van voor de coronacrisis. Ook andere spelers in de sector zien terug volop Britse scholieren bij hen verblijven.

Toen corona toesloeg werd het voor de Britse scholen onmogelijk nog een bezoek te brengen aan de Westhoek, een plaats waar veel familieleden van de scholieren hun leven lieten tijdens WO I.

Een reis over het kanaal om hun gesneuvelde overgrootvader of betovergrootvader te eren, zat er niet meer in.

Bij ons kregen toeristische spelers die inzetten op dergelijke bezoeken het zwaar te verduren.

Maar hoewel het een tijdje duurde, lijken de Engelse, Schotse en Ierse scholen de weg naar onze contreien te hebben teruggevonden.

In dat kader werden Engelse reisoperatoren uitgenodigd naar Poperinge en Ieper om de streek opnieuw te ontdekken en op die manier te weten te komen wat ze de schoolgroepen die bij hen boeken kunnen aanbieden.

Poolse chauffeurs

Simon Louagie nodigde de reisagenten in Talbot House uit voor een vakbeurs, maar ook om hen even de kerstsfeer te laten opsnuiven. “Momenteel krijgen wij opnieuw veel schoolgroepen over de vloer. We zitten bijna aan de cijfers waar we willen zitten. Nog goed nieuws is dat er tegen de zomer een nieuwe ferryverbinding zou zijn tussen Zeebrugge en Rosyth bij Edinburgh in Schotland”, aldus Louagie. Die verbinding was er ooit tot in 2018 een brand uitbrak op de ferry Finlandia Seaways. Eerder kondigde minister Jan Jambon (N-VA) tijdens een missie naar het VK aan dat de ferry er opnieuw zou komen. Waar de Britse touroperators wel mee te maken krijgen, is een tekort aan buschauffeurs. “Daarvan gingen er velen weg om vrachtwagenchauffeur te worden, nadat er heel wat Poolse chauffeurs het VK verlieten. Met vrachtvervoer verdienen de chauffeurs meer dan met het vervoeren van schoolkinderen.

Deze zomer zijn er een 50-tal scholieren niet kunnen komen naar de Westhoek, omdat er geen chauffeur beschikbaar was. Touroperators zeggen dat ze dit jaar nog 10 tot 20 procent meer scholen wilden sturen naar onze regio, maar omwille van het gebrek aan personeel en te weinig ferry's was dat niet mogelijk. Wellicht zijn die euvels volgend jaar weggewerkt en kunnen we er opnieuw volle bak tegenaan.”

Dieter Taerwe, verantwoordelijke van het Centrum van Jeugdtoerisme voor de Ieperse jeugdverblijven De Iep en 't Wikhof, ziet eveneens de Engelse schoolgroepen opnieuw naar de Westhoek afzakken. “Voor het voorjaar heb ik 80 procent van de boekingen binnen in vergelijking met een normaal jaar”, zegt Dieter. “Momenteel is het leefbaar, maar dat komt ook omdat er meer Vlaamse groepen overnachtingen boeken. De Britten krijgen net als wij met de energiecrisis af te rekenen, waardoor een buitenlandse schoolreis voor veel mensen wel duur wordt. Daarnaast hoor ook ik dat de Britse touroperators met personeelstekorten te maken hebben. Dat geldt niet enkel voor chauffeurs, maar ook voor administratief personeel. Die werden tijdens de coronacrisis massaal ontslagen. Ondertussen zijn er wel nieuwe mensen, maar die kennen onze streek niet. Daarom is het goed dat we ze hier eens uitnodigen.” De uitbater van De Iep heeft de indruk dat de impact van de brexit op de scholieren nog meevalt. “Ze verdoen wel wat meer tijd bij de grenscontroles, want nu moet er een stempel in hun paspoort, terwijl dat vroeger niet het geval was”, klinkt het. “Ook voor ons zorgt de brexit voor aanpassingen. Zo stuurde ik onlangs een door een scholier verloren portefeuille terug naar Engeland. Vroeger was dat gewoon een pakje afgeven in het postkantoor, nu had ik een half uur nodig om alle douaneformaliteiten in te vullen.”

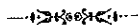
Vredesklassen

Iemand die zware klappen kreeg tijdens de coronacrisis is Stefaan Vanderstraete, uitbater van Meningate School Hotels. Zijn zaak moet het vooral hebben van de Britse scholieren en hij zat tijdens de coronacrisis in een enorm moeilijke positie. “Toen de coronamaatregelen werden opgegeven zagen we de boekingen stelselmatig weer stijgen tot ons oude niveau”, zegt de zaakvoerder.

“Ik weet dat door de brexit er nog steeds Engelse scholen zijn die niet bij ons geraken, maar er zijn voldoende anderen die wel reizen. Tijdens de crisis speelden we meer in op Vlaamse en Nederlandse scholen en we zien dat die ook blijven komen. Onze Vredesklassen blijken een mooi alternatief te vormen voor reizen naar London of elders in Europa. Mensen moeten dan al vaak het vliegtuig nemen en vliegen wordt door de energiecrisis alsmaar duurder.”

De Grootte Oorlog

X X X I V .

De eerste uitval van Antwerpen

Wij hebben reeds medegedeeld, hoe juist ook in die dagen onder de burgerij optimistische geruchten liepen en de menschen naar huis stroomden, meenend dat er in de straten zou gevochten worden. Men geloofde echter, dat de Franschen naderden.

Het zou nog ruim vier jaar duren eer Brussel zijn eigen soldaten weerzag.

De eerste uitval mislukte feitelijk, ondanks den heldenmoed onzer troepen, die veel verliezen leden. De voornaamste oorzaak noemden wij reeds : gebrek aan zware artillerie, om den aanval te steunen.

Rond Mechelen ziet men nu de graven, die o.a. aan dezen strijd herinneren.

Wanneer men Eppegem in de richting Sempst verlaat, ziet men links van den grooten weg een landelijk kerkhof, door een muurt omgeven. 't Is een begraafplaats voor soldaten aangelegd. Men heeft er de gesneuvelden uit de velden verzameld. Ieder graf draagt een beton-zerkje met naam, regiment en datum. Natuurlijk leest men ook wel het zoo droevige "onbekend".

Er rusten hier Belgen en Duytschers. De onzen zijn meest jagers.

Aan 't eind van het kerkhof rijst een vredesengel, en ter weerszijden van 't kerkhof is op den muur een opschrift gesteld, links in het Vlazamsch, rechts in 't Duitsch.

Ook te Sempst, Weerde, Elewynt, Schiplaken sluimeren strijders. Mechelen heeft op zijn gemeentekerkhof een eereplaats aan de gesneuvelden geschonken. Daar rusten natuurlijk ook soldaten, die na dien eersten uitval gebleven zijn.

We hebben het onlangs bezocht. 't Was Allerzieden. Sneeuw dwarrelde door de lucht. Zwijgend gingen de bezoekers langs de lanen. Op de graven brandden stil de kaarsjes te midden van kransen en bloemgarven.

Vlamingen en Walen, van verre ter Beêvaart gekomen, knielden neer. Over menig gelaat biggelden tranen.

Slecht gesloten wonden werden weer opengerukt. Ik poosde bij het graf van een vriend, in die dagen, die we nu beschrijven, voor zijn land gevallen. Hij was de eenige zoon van brave buitenlieden. En toen ik zijn naam las op 't kruisje, zag ik eensklaps zijn hoefje, ginder in Vlaanderen, vanwaar hij zoo moedig vertrokken was, toen de noodklok galmde.

Hij schreef van uit het leger angstige en toch opgewekte brieven. Eensklaps geen nieuws meer. Negen maanden onzekerheid. Toen ging de vader met een vriend naar de omgeving van Mechelen. Hij zwierf van dorp tot dorp, en, eindelijk, vernam hij de bijzonderhe-

den die allen twijfel wegnamen. Men gaf den ontroerden vader een lapje van de soldatenjas, met een nummer. Het was 't nummer van zijn jongen.

En toen leidde men hem naar dit kerkhof van Mechelen en stond bij het graf van zijn zoon. Nu had hij zekerheid, en met 't lapje der jas keerde hij terug naar moeder en dochters op de eenzame hoeve.

En toen hij alles verhaald had, zei hij deze verheven woorden :

"Laten wij zoo leven, dat wij bij hem kunnen komen."

Dat alles gaat me nu door de herinnering. Is het niet de geschiedenis van duizenden ouders ?

Te Mechelen rusten 363 Belgische soldaten. te midden van hen ligt een burger : Hendrik Haesen. Met de medewerking van het stedelijke bestuur heeft hij niet alleen op het grondgebied zijner woonplaats, maar ook in 18 dorpen, de ontgraving der gesneuvelde soldaten geleid.

Overwerkt en door zorgen ondermijnd, stierf de heer Haesen op 28 Maart 1918, en het stadsbestuur liet hem ter eeuwige ruste leggen te midden der door hem ontgraven soldaten.

Tegen den muur zien we 192 beton-kruisen. Daaronder liggen Duytschers. De bezetter had een kerkhof aangelegd in het park op de Zandpoortvest, dus in de bewoonde kom feitelijk. Dit kon daar niet blijven, en 't gemeentebestuur van Mechelen liet na de bevrijding de lijken naar hier overbrengen.

We waren getuige van die ontgraving. Regenvlagen sloegen op de stad neer. Een sombere stemming hing over de omgeving. Heldendood ! De dagen van den overmoed lagen ver, en toen ik die vergane kisten uit den vochtigen bodem zag lichten, dacht ik aan het volk, dat zich door militarisme had laten verblinden en ophitsen en er nu de wrange vruchten van plukte...

De eerste uitval was ten einde, maar gaf aanleiding tot ontzettende gebeurtenissen. De Duytschers, door wraak beziel, of in uitvoering van hun stelsel tot schrikaanjaging, waren overgegaan tot afschuwelijke daden.

In den namiddag van den 25n Augustus werd de pastoor van Oyenbrug, bij de "Verbrande Brug", gevangen genomen en in een zaal geleid. Hij moest hier de nacht doorbrengen. Des morgens voegde men 28 burgers bij hem. De geestelijke moest uren lang met de armen in de hoogte staan, en zoo hij van vermoeidheid dreigde neer te vallen, dwong men hem met bajonetsteken en kolfslagen dezelfde houding weer aan te nemen.

De soldaten bevelen twee burgers den weerlooze in 't gelaat te spuwen. De woeste Duytschers verscheurden zijn brevier en wierpen hem de stukken papier in 't gezicht.

Na nog andere mishandelingen, viel de martelaar in bezwijming. Men goot een emmer water over hem uit, en, toen de geestelijke weer levensteekenen gaf,

schoot men hem eindelijk dood.

In de omgeving der "Verbrande Brug" en Grimbergen vermoordde men 5 burgers en voerde men er 65 weg.

In het kanton Vilvoorde, brandden 611 huizen, werden er ruim 1600 geplunderd, 99 burgers gedood. Zoo woedde op vreeselijke wijze de Duitsche terreur te Eppegem. Willy Breton herinnerde het ons reeds. De vijand stak er 176 huizen in brand, doodde 8 burgers en voerde er 125 gevangen weg.

Een Belgisch soldaat leidde van dit dorp een zwangere vrouw, die door een bajonetsteek gewond was, naar het gasthuis te Mechelen. Later zullen we zien, hoe er hier nog gehandeld is geworden.

Te Perck werden 180 huizen geplunderd en 5 burgers gedood ; te Sempst bedroegen deze getallen 27 huizen verbrand, 200 geplunderd en 18 burgers gedood.

Maar laat ik een bezoek aan dit Zennedal beschrijven.

Ik kom in het schoone Brabantsch gewest, waar de Zenne zich zoo grillig kronkelt. Het land van Rubens ! Ginds tusschen de boomen rijst het Steen, het oud slot, waar de groote schilder zoo gaarne woonde. Langs de statige dreef reed zijn jonge, schoone vrouw, Helena Fourment, kerkwaarts. In dat park koutte de meester met zijn vrienden, voor wie hij de milde gastheer en ook wel de beschermer was. Dikwijls zal de kunstenaar voor een der ramen gestaan hebben, vanwaar zijn blik over het teere land gleed, tot waar stout en indrukwekkend Mechelen's heerlijke toren oprijst.

Maar die herinneringen vloeken tegen het heden. Wij zijn hier gekomen om te hooren van gruwelen. De oorlog is wel geëindigd, maar de menschen huiveren en weenen nog, als ze u over die Augustusdagen van 1914 spreken, toen de Duitschers zoo bloedig den vrede verstoorden.

Ik kom te Elewyt. De kerk heeft haar hoogen toren verloren. Op den 28n Augustus lieten de Duitschers hem springen.

Ik treed een woning binnen, niet ver van het Rubens-kasteel gelegen. In den kelder, onder een hoeve, nu een herberg, met 't uithangbord "In Rubens' Penseel", zaten verscheidene vluchtelingen, om zich te dekken tegen de kogels. De Duitschers kwamen, joegen de ongelukkigen naar boven en schoten voor 't oog der vrouwen vier mannen dood. Men heeft de lijken niet meer gevonden, al zocht en dolf men overal in 't ronde, en men meent, dat de vijand ze verbrand heeft.

"Oh, meneer", zegt me een vrouw, welke met den doek—de dracht der streek— over de lokken, aan den arbeid is, "die dagen zullen wij nooit vergeten. De Duitschers naderden van ginder—ze wijst naar Elewyt—en de Belgen zaten daar, aan den spoordijk, en wij waren dus tusschen twee vuren. Maar de Duitschers kwamen af en dreven ons buiten. We moesten vluchten. Ik nam mijn zeventigjarige moeder aan den arm, de kinderen liepen weenend rond me, en zoo dompelden we over het land. We moesten dan door een beek. De kogels floten zoo dik, dat we ons plat in eene weide neerlegden. Eindelijk konden we in de richting van Vilvoorde ontsnappen. Toen we terugkeerden, vonden we van ons huis

niets meer dan een hoop puin. De beesten waren gestolen. We hebben dan een soort barakje gebouwd, om toch ergens in te kruipen."

Hoeveel dergelijke verhalen hoor ik !

De Duitschers—wij zeiden het reeds—hebben hier schandelijk met de burgers gehandeld. Ik moet me beperken, daar ik een algemeen werk over den oorlog schrijf en sommige gewesten met hun martelaarschap een gansch boekdeel zouden vullen, maar eenige der voornaamste feiten wil ik toch mededeelen.

De kerk van Elewyt werd vier dagen—tot 28 Augustus—als gevangenis voor burgers gebruikt, niet alleen die van het dorp, maar ook velen van Hofstade, Perck, Houtem, enz... Mannen, vrouwen en kinderen zaten er opeengedrongen. Ze kregen zelfs geen stroo om het vermoede lichaam er op uit te strekken. De soldaten kwamen de ongelukkigen voortdurend bedreigen en bespotten. Ze brachten zwartgemaakte burgers en geestelijke binnen, die ze aanhoudend tentoonestelden en mishandelden. In het kolenhok zaten eenige gijzelaars, o.a. de pastoor van Houtem. Deze moest vlak bij de deur blijven. Dan kwamen soldaten binnen, scholden en sloegen hem, wierpen hem achterover in de kolen en folterden den weerlooze op nog allerlei wijzen.

Andere burgers werden hier en daar in huizen samengebracht.

"Wij moesten vier dagen en nachten met 26 menschen in de keuken blijven", vertelt een meisje. "Eerst waren we in den kelder gevluht, maar de Duitschers joegen er ons uit. Dan konden de soldaten al de levensmiddelen uit den kelder sleuren. In de keuken waren we echt gevangen. We werden verschillende malen per dag geteld op bevel van von Bieberstein, onze beul. Moesten we naar den koer, dan gingen twee soldaten mee. De woestelingen kwamen ons voortdurend bedreigen.

Nu was het : "Dit huis wordt in brand gestoken, en gij allen zult in de vlammen sterven." Dan weer : "Morgen wordt ge samen doodgeschoten".

In de kerk ging het ook triestig toe. Daar lagen op de stoelen vele menschen ziek van honger, angst en vermoeienis. Kinderen schreiden, ouden kreunden. Was dat een leven in ons dorp !

Den 28n moesten we naar buiten. De Duitschers joegen ons om 1 uur 's namiddags naar een weide, ginds naar 't Rubens-kasteel op. We hoorden kanonnen, en de Duitschers zeiden ons weer, dat we allen dood geschoten zouden worden. Voortdurend treiterden ze ons. Om 6 uur moesten we terug naar Elewyt, maar hier mochten we niet in huis. In groep werden we naar Mechelen geleid. De soldaten stapten mee. Het was een droevige stoet. Aan de spoorwegbrug over Hofstade bleven de Duitschers achter. Wij waren blijkbaar vrij, maar vertrouwden het toch niet.

We vreesden dat de Duitschers op den spoordijk zouden klimmen en ons in den rug beschieten. Maar neen, ze lieten ons gaan, en eindelijk kwamen we te Mechelen voor de vaart.

De Belgen hadden de bruggen geopend ; wij konden dus niet over. Bovendien waren onze soldaten wantrouwend. De Duitschers hadden al zoo dikwijls burgers voorop gezonden, om zich daarachter te verduiken. We

We brachten den nacht in het pensionaat Caloma door. Den volgenden morgen, om 5 uur, hadden de Belgen een noodbrug gemaakt en mochten wij de stad in. Maar daar waren we nog niet gerust. De Duitschers beschoten Mechelen ook. Wij gingen verder, naar Waalhem. Later moesten we naar Contich, en daar leidden ze ons den trein op, en we werden naar Kortrijk gevoerd. Vijf, zes treinen met vluchtelingen daar; er was geen logies genoeg. Ze staken ons de tram naar Wacken op, en eindelijk vestigden we ons te Oesselgem.

Maar zes weken later zaten we weer onder de Duitschers. En die geboden ons, dat we naar Elewyt moesten terugkeeren. Hoe het dorp er toen uitzag! Van ons huis stonden alleen nog de muren recht! En zoovele woningen waren geheel uitgebrand!"

Als men van Eppegem naar Hofstade gaat bemerkt men, even buiten 't dorp, rechts van den weg het kerkhof. Links, tegen een muur, is het tragisch oorlogshoekje. We zien eerst vijf graven naast elkaar. De kruisjes zijn met de Belgische kleuren getooid. We lezen de volgende namen: Petrus Van der Aa, Lod. Van der Aa, Henri Van der Aa, F. Salu, Jos. Desmet. Vijf vermoorde burgers! De drie eerstgenoemden zijn broeders. Ze werden samen door de Duitschers medegevoerd, mishandeld en eindelijk doodgeschoten. Ook de anderen deelden dat lot. Men vertelt mij, dat de arme Desmet vader van elf kinderen was.

Hoe ze eigenlijk doodgemarteld zijn? Wie kan het juist zeggen? De andere burgers verborgen zich, trachten zich schuil te houden. Maar de graven liggen daar toch als getuigenis van Duitschland's wreed optreden, in dit dorp, waar, evenals elders, geen enkel burger aan den strijd deelnam en alle wapens ingeleverd waren.

Zoo zijn er elf burgers van Elewyt omgekomen. Een vader zag zijn zoon en schoonzoon sterven bij hun graf, dat ze zelf eerst hadden moeten delven.

Op dit kerkhof rusten ook 33 Belgische soldaten, gevallen in die dagen. Dan liggen er 66 Duitschers, op wier groeve hun overheid een betonnen gedenksteen in den vorm van een ijzeren kruis heeft gezet.

Rechts van de Zenne zien we Weerde, waar de Duitschers een burger doodden en een veertigtal huizen in brand staken.

Tusschen Elewyt en Mechelen ligt Hofstade, dat we in de hiervoren beschreven krijgsbedrijven meermalen hoorden noemen. Maar het staat eveneens in België's martelarenboek opgeteekend. De meeste huizen zijn er weer opgebouwd. Toch zien we nog ruïnen.

We spreken de zuster van Franciscus Janssen.

"Mijn ouders bevonden zich daar wat verder in een woning", vertelt ze mij. "Er waren nog andere vluchtelingen. Ze gingen allen in den kelder, toen de Duitschers kwamen. Mijn broeder Frans was de laatste. Hij hielp een vrouw naar beneden. De Duitschers sprongen binnen, zagen mijn broeder aan de trap en grepen hem vast. Beneden in den kelder hoorden de anderen hem schreeuwen. Toen ze later boven kwamen en weggeleid werden, wisten we niet wat er met mijn broer gebeurd was. De ongelukkige was een waren marteldood gestorven. De soldaten hadden hem de polsen overgesneden en hem dan met de bajonet afgemaakt.

Het bleek later, dat de Belgen, die intusschen 't dorp hernamen, zijn lijk en dat van een oude vrouw, die ook vermoord was, tot aan Mechelen hadden gebracht. Daar meende men, dat het moeder en zoon was, en zoo staat het in de boeken beschreven. Dit is dus verkeerd. Mijn ouders waren intusschen naar Elewyt gevoerd en daar in de kerk opgesloten. Hun huis werd in brand gestoken, gelijk zoo vele in de buurt. Ik was getrouwd en woonde dus niet meer bij mijn vader en moeder. Dezen wisten nog altijd niet, wat er met mijn broer gebeurd was. Toen ze na vier dagen uit de kerk losgelaten waren, moeten ze geheel versuft geweest zijn, want ze kwamen op hun vlucht voorbij hun eigen huis en hadden zelfs nog niet gezien, dat het afgebrand was. Doch ze vroegen altijd aan kennissen, of ze niets van Frans wisten. Op hun vlucht, te Boom, hebben ze eindelijk de waarheid vernomen. Van daar sukkelden ze naar Beveren, bij Roeselare. In oktober keerden ze terug.

Ik had nog een broeder in 't leger. Die was over de grens gevlucht, om dienst te nemen.

Vader zei altijd: "Mocht hij toch maar blijven leven, dan heb ik toch nog een jongen!" Maar hij is in 1917 gesneuveld. Onlangs is vader zijn graf gaan bezoeken te Oeren. Wat een mensch door dien oorlog toch kan tegenkomen! Twee groote zonen verloren, het huis verbrand! En 't is zooals vader zegt: "Van den soldaat konden we het verwachten. Hij streed in den oorlog! Maar Frans!"

Onze Frans is hier op het kerkhof begraven. Ja, meneer, er is wat gebeurd te Hofstade! De oude maelder en zijn knecht werden in de vlammen van hun brandend huis geworpen. Men heeft slechts verkoelde beenderen teruggevonden. De jonge maelder en de smid werden meegevoerd en onder Elewyt vermoord. Acht menschen zijn hier vermoord, waarbij een vrouw. Zestig huizen zijn afgebrand..."

Zoo waren de drama's in het land aan de Zenne. Maar wij hebben slechts enkele bijzonderheden aangehaald. (1)

In Oktober 1914, na den val van Antwerpen, gingen vele Brusselaars de streek bezoeken. Toen lag alles er nog in dien treurigen toestand. Bij het Rubenskasteel, het Steen, zagen ze een graf en lazen op het kruisje: "Hier rusten kapitein Pirard, van het 2e jagers, met zestien Belgische soldaten". Wat verder lagen dertien Duitschers; nog wat verder, zeven van het 48e regiment.

Gille, Ooms en Delandsheere vertellen in hun flink werk "Cinquante mois d'occupation allemande" het volgende merkwaardig voorval:

Donderdag 4 Januari 1917. De heer Van Reeth, aalmoezenier der abdij van den Goeden Herder, ontvangt zoo juist een indrukwekkende mededeeling. De heer Van Reeth was in het begin van den oorlog pastoor te Elewyt. Hij was er getuige van gruwelijke tooneelen, onder meer van 't martelaarschap van drie jongelingen zijner parochie, die hun zusters tegen de aanvallen van Duitsche officieren hadden willen verdedigen. Deze on-

(1) Bij den tweeden uitval spreken we nader van Sempst en Eppegem.

menschen lieten eerst de voeten der jongelingen door kolfslagen verpletteren en gaven dan bevel de ongelukkigen te fusilleeren.

Deze officieren logeerden in de pastorie.

Toen de heer Van Reeth die gruwelen vernam, zei hij tot de officieren :

“Gij zijt ellendige onmenschen en lage moorde-naars ; ik voorspel u dat ge allen gedood zult worden en niet één van u het einde van den oorlog zal zien.”

Dit was hem ontvallen, zonder dat hij eigenlijk over de woorden nagedacht had. De kerels lachten om die woorden.

“Wel”, riepen ze, “dat is een profeet ! Welke waarzegster heeft u dat mysterie ontsluit ? Zeg eens, kosten uw raadgevingen duur ?”

Twee jaren gingen voorbij. Te Elewyt stond nu een ander geestelijke. Zekerens dag kreeg hij bezoek van een Duitsch officier. Deze wilde den pastoor spreken.

“Deze ben ik”, zei de geestelijke.

“Ik heb u hier toch niet in 1914 gekend”.

“Neen, die priester heeft Elewyt verlaten.”

“Ik had hem willen spreken. Maar ik kan mijn reis niet langer onderbreken. Ik kom van het Russisch front en moet naar de Somme. Als gij den vroegeren pastoor van Elewyt ontmoet, zeg hem dan, dat zijn woorden mij als een nachtmerrie achtervolgen, want langzaam, doch zeker heb ik zijn voorspelling waarheid zien worden : van het 48e regiment voetvolk, dat hier voorbij is getrokken, is er maar één officier meer over—ik—en nog vijf man.”

De bezoekers in Oktober 1914 zagen te Elewyt nog stroo in de kerk liggen. De Duitschers hadden sedert 28 Augustus het bedehuis meermalen als paardens-tal gebruikt.

Het huis van dokter N. ... was zeer gehavend. Daar hadden Duitsche officieren tijdens het gevecht van Elewyt een schuilplaats in den kelder gezocht, maar de Belgische artillerie vuurde op de woning, trof ze en de vijandelijke oversten moesten door een keldergat vluchten. Zij beweerden dat de burgers verraad hadden gepleegd, door de Belgische troepen te waarschuwen, en hun optreden jegens de bevolking werd er natuurlijk niet te vriendelijker om.

Nog tijdens den oorlog is in dit gewest veel herbouwd geworden, zoodat na den wapenstilstand het uitzicht al heel anders geworden was.

Maar zwaar weegt er ook de rouwe.

Zoo kwam ik ook te Sempst, 't eens zoo vriendelijk dorp aan den straatweg van Brussel naar Mechelen. Rustig arbeiden de boeren op den akker. Langs de groote baan stormen auto's. in de verte rijst St.-Rombout. De dagen van Augustus 1914 schijnen ver.

Maar spreek ere de menschen over aan.

“Toen de Duitschers moesten wijken”, vertelt men mij, “joegen ze de burgers uit de huizen. Een oude man, die het niet begreep of van angst misschien niet wist wat hij deed, bleef staan en werd gedood. De vijand vuurde door de vensters, in de kelders, om ons op straat te jagen.

De burgers moesten voor de troepen gaan, met de handen omhoog. Een vrouw reed in een ezelwagentje.

Een uhlaan stak haar met zijn lans en schoot haar dan een kogel in de borst. Bij een brandend hoeftje vond men drie lijken; een ouden man, met het hoofd van den romp gescheiden, en twee jongelingen. Dan trof men eene vrouw aan, gruwelijk verminkt. De ongelukkige leefde nog, toen de Belgen kwamen.

Ook aan de rechterflank der Duitschers was het wreed toegegaan.

In Boort-Meerbeek brandden 103 huizen, en werden 5 burgers vermoord. Te Haacht nam de vijand 5 gijzelaars en schoot hen na mishandelingen neer. Belgische soldaten vonden het geschonden lijk van een vrouw. Een andere vrouw lag daar met afgesneden hoofd en verminkt lichaam.

Niet minder vreeselijk was het drama van Thildonck.

Den 25n Augustus hadden de onzen de Duitschers hier teruggedreven tot Campenhout. Des Woensdags, 26 Augustus, bezette een Belgische afdeeling de hoeve van Isidore Valckenaers, een bekenden en rijken pachter, die zeven hektaren grond bebouwde op de grenzen der gemeenten Thildonck, Werchter en Rotselaar. Deze hoeve stond ongeveer een kilometer van den rechteroever der vaart. Onze soldaten kwamen ook op de naburige boerderij van François-Eduard Valckenaers, broeder van den eerste.

De Belgische officieren werden zeer gastvrij ontvangen. Van den graanzolder der woningen en der andere gebouwen openden de troepen het vuur op de Duitschers, die zich verscholen hielden in een bosch langs den spoorweg. Een bevel tot terugtrekken werd ontvangen, en de Belgen gingen heen.

Minstens een honderd manschappen hadden op de Duitschers gevuid. Dezen konden dus niet redelijker wijze denken dat het burgers waren, die geschoten hadden.

Een uur later kwam een afdeeling van een vijftigtal Duitsche soldaten, aangevoerd door een officier, klein, zwaarlijvig, met rood haar en een bril dragend, de boerderij van Isidore binnenrukken.

De boer en twee jongelui, zijn neven, zonen van François-Eduard, werden terstond gevat, niettegenstaande de smeekbede van Louise, zijn oudste dochter, die zich aan het lichaam haars vaders klemde en de soldaten bad om zijn leven te sparen. Men drong haar met geweld achteruit en de drie mannen werden op staanden voet neergeschoten, om 8 uur in den morgen.

De twee neven (François-Joseph en Julien) waren terstond dood ; wat Isidore betrof, hij bleef leven. Hij had een vreeselijke wonde onder het rechter sleutelbeen. Hij liet zich vallen, en na het tweede geweervuur, dat wij aanstonds zullen vermelden, kroop hij onder een rots, waar hij den volgenden dag, 27 Augustus, bijna leeggebloed, onder vandaan werd gehaald.

De verschrikte familie was intusschen naar den tuin gevlucht en vormde een treurige groep van elf personen : de boerin, de vrouw van Isidore, met acht harer kinderen ; dan haar schoonzuster, de vrouw van François-Eduard en moeder van de twee jongelingen, die gedood waren, en haar kleine jongen van dertien jaar.

Deze groep bestond dus enkel uit vrouwen en kin-

deren.

De slachting ging voort na een eigenaardige voorbereiding. De Duitschers plaatsten in handen van Louise Valckenaers een soort van vaan, gemaakt van een staak gerukt uit een heg, waaraan een wit stuk linnen was gehecht. Dan openden zij het vuur uit verschillende richtingen.

Zeven slachtoffers vielen ; vijf waren doodelijk gewond : Louise, achttien en een half jaar oud, die eerst vele uren later stierf zonder de minste zorg te hebben ontvangen ; Melanie, zestien en een half jaar oud ; Jeanne, zes en een half jaar oud ; Victorine, twee en een half jaar oud ; de kleine Joseph-Charles, dertien jaar oud. De vier eerste zijn dochters van Isidore ; de laatste is de zoon van François-Eduard.

Op het oogenblik der terechtstelling droeg vrouw Valckenaers in haar armen de kleine Victorine, die, met schrik bevangen, haar gezichtje verborg tegen dat van hare moeder en hare armpjes om haar hals had geslagen. Een kogel verbrijzelde den arm en het gezichtje van het kind, verscheurde tegelijkertijd de bovenlip der moeder en rukte haar het linker oog uit.

Haar schoonzuster hield haar kleinen jongen, Joseph-Charles, dertien jaren oud, bij de hand. De kogel, die het hoofd van het kind verbrijzelde, deed het bloed en de hersenen op de kleederen der moeder spatten.

De wonde, die den dood van de kleine Jeanne veroorzaakte, was afgrijselijk. Zij trof de bovendij van het kind, en was twintig centimeters lang bij zeven diep.

Het zevende slachtoffer was een knaap van twaalf jaar, een zoon van Isidore. Hij werd in den rug getroffen, door een kogel, die nog niet is verwijderd. De wonde is geheeld.

Is het noodig er nog bij te voegen, dat de Deutsche soldaten, na deze slachting te hebben voltooid, de boerderijen van de beide broeders Valckenaers in brand staken met al wat zij bevatten : meubelen, vee, oogst, en zich in het geheel niet bekommerden om eenige hulp te verleenen aan de gewonden ?

Van de 14 leden der twee gezinnen kwamen er dus vier van af zonder of met lichte wonden.

Zeven zijn gedood :

François-Joseph, 20 jaar ; Julien, 17 jaar. Beide zoons van François-Eduard. Bij de eerste moordrij gevallen, om 8 ure 's morgens.

Louise, 18 jaar ; Melanie-Constance, 16 1/2 jaar ; Jeanne-Josephine, 6 1/2 jaar ; Louise-Victorine, 2 1/2 jaar. Allen dochters van Isidore.

Joseph-Charles, 14 jaar, zoon van François-Eduard.

Deze vijf personen werden gedood bij de tweede terechtstelling, om 8u.30.

De zeven akten van overlijden konden niet opge maakt worden voor 11 November 1914, en berusten op het gemeentehuis van Thildonck.

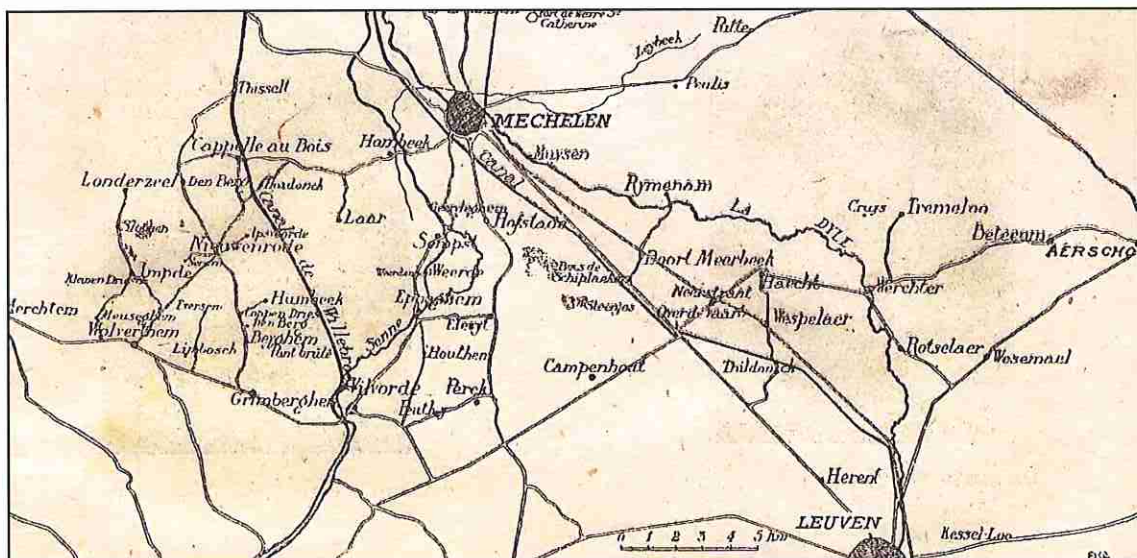
Te Werchter werden 267 huizen afgebrand, 15 burgers gedood en 32 meegevoerd.

In 't gansche kanton Haacht gingen 899 huizen in de vlammen op en plunderde men er 1772, terwijl 116 burgers omkwamen.

Over 't gebeurde te Leuven en omgeving spreken we in 't volgend hoofdstuk.

De Duitschers voerden dus niet alleen oorlog tegen het leger, maar terroriseerden op vreeselijke wijze de burgerbevolking.

Zoo waren de drama's tijdens en na den eersten uitval van Antwerpen.

Eerste uitval van Antwerpen.

Wordt vervolgd